

ია კუტალაძე - ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

სოფიო დოლიძე - ფსიქოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

თამარ ლიპარტელიანი - საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

ნინო წულაია - ფსიქოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ პროფესორი, ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

სოფიო ბახუტაშვილი - საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

მაია გაბუნია - საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

თეონა მიმინოშვილი - საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და კვლევების ასოციაცია

სსსმ სტუდენტების საჭიროების ანალიზი ინკლუზიური განათლების პოლიტიკის, ინსტიტუციური მართვისა და სწავლა-სწავლების დონეზე

კვლევა (რომელიც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაკვეთით ჩატარდა) მიზნად ისახავს უმაღლესი განათლების საფეხურზე სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ) სტუდენტების წინაშე მდგარი გამოწვევების კომპლექსურ შეფასებასა და იმ ბარიერების იდენტიფიცირებას, რომლებიც მათ სწავლას, დასაქმებას და, შესაბამისად, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში თანაბარ მონაწილეობას აბრკოლებს.

ინკლუზიური გარემო და სსსმ/შშმ სტუდენტთა საჭიროებებზე მორგებული სერვისების ხელმისაწვდომობა საქართველოს 10 უნივერსიტეტში შეფასდა; გაანალიზდა ფიზიკური გარემოსა და ინფრასტრუქტურის, აკადემიური და ექსტრაკურსულარული პროგრამების, IC ტექნოლოგიების, ციფრული სივრცეების, ბიბლიოთეკების, კარიერული თუ სხვა მნიშვნელოვანი სერვისების აკომოდაცია და ხელმისაწვდომობა სსსმ/შშმ სტუდენტებისთვის, ასევე, ინკლუზიური განათლებისადმი დამოკიდებულებები და მასთან ასოცირებული ბარიერები.

კვლევის შედეგები ასეთია:

ინკლუზიური განათლების პოლიტიკა საქართველოში: საქართველოში მოქმედი კანონები არადისკრიმინაციულია, თუმცა ისინი ინკლუზიური განათლების უფლებას განათლების უმაღლეს საფეხურზე სრულად ვერ უზრუნველყოფს;

ინკლუზიური განათლების საუნივერსიტეტო პოლიტიკა: უნივერსიტეტებში უმეტესად არ არსებობს ინსტიტუციური მარეგულირებელი ჩარჩოები, მკაფიო პრიორიტეტები და ინკლუზიური ორგანიზაციული კულტურა იმისათვის, რომ ეფექტურად მოხდეს სსსმ/შშმ სტუდენტების ჩართვა უმაღლეს განათლებაში და სწავლა-სწავლების პროცესის გონივრული მისადაგება.

ინსტიტუციური მართვა, ინფრასტრუქტურა: უსდ-ებში ინკლუზიური პროცესების მართვა და ბარიერების აღმოფხვრა, ძირითადად, ნაკლებად პროაქტიულია და მხოლოდ პრობლემის გამოვლენის შემდეგ მასზე რეაგირებით შემოიფარგლება. ინფრასტრუქტურის ადაპტირების დროს ყურადღება უმეტესად გამახვილებულია ფიზიკური შეზღუდვის მქონე სტუდენტების საჭიროებებზე.

სწავლა და სწავლება: სსსმ სტუდენტების სწავლების პროცესში არსებული გამოწვევებისა და ბარიერების (უსდ-ს პერსონალის კომპეტენცია, სასწავლო რესურსები, დამხმარე საშუალები) ძირითადი განმაპირობებელი ფაქტორი უსდ-ებში ინკლუზიური სწავლების მიმართ სისტემური მიდგომის არარსებობაა.

დამოკიდებულებები: მიუხედავად იმისა, რომ საკვლევი სემინტის მიმართ სტიგმატიზაციის პრობლემა საუნივერსიტეტო საზოგადოებაში არ გამოვლენილა, ამ პროცესის ირიბ ხელშეწყობად შეიძლება ჩაითვალოს პოზიტიური დისკრიმინაციის მიდგომები.

საკვანძო სიტყვები: უსდ-ების ინკლუზიური პოლიტიკა, ინფრასტრუქტურული ბარიერები, სწავლა-სწავლების ბარიერები, სტიგმა/თვითსტიგმა.

Ia Kutaladze, Ph.D., Professor, Faculty of Psychology and Education Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Educational Policy and Research Association

Sofio Dolidze, Ph.D., Associate Professor, Faculty of Psychology and Education Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Educational Policy and Research Association

Tamara Liparteliani, Educational Policy and Research Association

Nino Tsulaia, Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Psychology and Education Sciences, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Educational Policy and Research Association

Sophio Bakhutashvili, Educational Policy and Research Association

Maia Gabunia, Educational Policy and Research Association

Teona Miminoshvili Educational Policy and Research Association

Needs assessment of the students with special educational needs at the level of inclusive education policy, institutional management, and teaching-learning process

This research (commissioned by the Ministry of Education and Sciences of Georgia) evaluates challenges faced by students with special educational needs in higher education.

The study evaluated the inclusive environment and specialized services for students with special educational needs in 10 Georgian universities. It assessed physical infrastructure, academic and extracurricular programs, ICT, digital spaces, libraries, career services, and other support systems. Attitudes towards inclusive education and associated barriers were also analyzed.

Research results are as follows:

Inclusive education policy in Georgia: The existing laws in Georgia are non-discriminatory, but they do not fully guarantee the right to inclusive education at the highest level of education.

University policy of inclusive education: In most universities, there is a lack of institutional regulatory framework, clear priorities, and an inclusive organizational culture to effectively include students with disabilities in higher education.

Institutional management, infrastructure: The management of inclusive processes and barrier removal in educational institutions tend to be reactive rather than proactive. Infrastructure adaptation primarily focuses on the needs of students with physical disabilities.

Learning and teaching: The main challenge in the education of students with special needs lies in the absence of a systematic approach to inclusive education within educational institutions.

Attitudes: While stigmatization towards the research segment was not identified within the university community, positive discrimination approaches, which alter requirements for students with special educational needs, can inadvertently reinforce stigma and self-stigma.

Keywords: inclusive policy of higher education institutions, infrastructural barriers, learning-teaching barriers, stigma/self-stigma